

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1ObdoV/2/2025
Identifikačné číslo spisu:	7000899837
Dátum vydania rozhodnutia:	20.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7000899837.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej, JUDr. Eriky Čanádyovej, JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej, v spore žalobkyne Ing. F. B., narodenej XX. V. XXXX, X. M., Y. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Tamásom Puskásom, účastníkom združenia KESZEGH & PUSKÁS, Komárno, Jókaiho ul. 24, proti žalovanej v 1. rade JUDr. Irene Sopkovej, Košice, Hlavná 25, správkyni konkurznej podstaty úpadcu KAVEKO INTERNATIONAL spol. s r.o. Košice, Košice, Na záhumní 1, IČO: 31 694 136, žalovanej v 2. rade Ing. K. N.S., narodenej X. F. XXXX, N., Y. XX, žalovanému v 3. rade Ing. O. N.T., narodenému XX. F. XXXX, N., Y.Ú. XX a žalovanej v 4. rade JUDr. Erike Šimovej, Košice, Čajakova 5, správkyni konkurznej podstaty úpadcu FÉNIX VP, s.r.o., Košice, Lúčna 14, IČO: 36 183 032, o určenie pravosti a poradia prihlásenej pohľadávky, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Obo/4/2022-923 z 30. novembra 2023, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobkyne o d m i e t a .

II. Žalovaní v 1., 2., 3. a 4. rade m a j ú voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom (v poradí štvrtým) č. k. 13Cb/767/2000-842 z 22. marca 2022 žalobu zamietol a žalovaným priznal voči žalobkyni nárok náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „NS SR“) výrokom I. uznesenia č. k. 2Obo/4/2022-923 z 30. novembra 2023 konanie o odvolaní žalobkyne zastavil, výrokom II. odvolanie žalovanej v 1. rade odmietol a výrokom III. žalovaným v 1., 3. a 4. rade priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že súd prvej inštancie uznesením č. k.

13Cb/767/2000-661 z 26. mája 2017 pripustil, aby z konania na strane žalobcu vystúpil Ing. R. O.S. a na jeho miesto vstúpila ako žalobkyňa Ing. F. B., ktorej pôvodný žalobca Zmluvou o postúpení pohľadávky z 21. marca 2016 postúpil predmetnú pohľadávku. Dňa 9. apríla 2019 žalobkyňa doručila súdu podanie, v ktorom mu oznámila zmenu adresy na doručovanie N.I. XXX, X. M.. Výzvou z 11. februára 2022 súd prvej inštancie v zmysle § 90 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) vyzval žalobkyňu, aby si v lehote 10 dní od doručenia výzvy zvolila vo veci advokáta, alebo aby v rovnakej lehote oznámila súdu skutočnosti (doložené relevantnými listinami), pre ktoré nie je povinné zastúpenie advokátom vo veci potrebné [výnimky v zmysle § 90 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP], pričom zároveň žalobkyňu poučil, že v opačnom prípade nebude na jej úkony prihliadať (§ 90 ods. 2 CSP). Výzva bola žalobkyňi doručená dňa 27. februára 2022. Podaniami z 1. marca 2022 a z 21. marca 2022 žalobkyňa súdu prvej inštancie oznámila, že sa nezúčastní pojednávania dňa 3. marca 2022 a ani pojednávania dňa 22. marca 2022 a súhlasila s prejednaním veci v jej neprítomnosti. Súd prvej inštancie vo veci rozhodol odvolaním napadnutým rozsudkom dňa 22. marca 2022, proti ktorému žalobkyňa podala odvolanie dňa 4. mája 2022 (založené je v spise na č. I. 858), ktoré vlastnoručne podpísala.

4. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia upriamil pozornosť na to, že povinné právne zastúpenie je procesnou podmienkou, ktorú je konajúci súd povinný skúmať kedykoľvek (§ 161 ods. 1 CSP). Nedostatok povinného právneho zastúpenia je považovaný za odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky, pričom pri jeho odstránení súd postupuje podľa právnej úpravy obsiahnutej v § 90 ods. 2 CSP, ktorá predstavuje osobitnú úpravu odstraňovania a následkov nedostatku povinného právneho zastúpenia (ako konkrétneho nedostatku procesnej podmienky) vo vzťahu k všeobecnej úprave odstraňovania a následkov nedostatku procesnej podmienky obsiahnutej v § 161 ods. 2 a ods. 3 CSP. Ďalej poukázal na to, že 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok, z ktorého prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 vyplýva okamžitá aplikabilita procesných noriem v ňom obsiahnutých, a to aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Od 1. júla 2016 sa na žalobkyňu vzťahovala povinnosť povinného právneho zastúpenia podľa § 90 ods. 1 CSP, a to vzhľadom na predmet sporu. Súd prvej inštancie preto postupoval správne, keď podaním z 11. februára 2022 žalobkyňu vyzval na zvolenie si advokáta s poučením, že inak na jej úkony nebude prihliadať. Žalobkyňi bola táto výzva doručená dňa 27. februára 2022, pričom žalobkyňa na ňu nereagovala a advokáta si doposiaľ nezvolila. Vzhľadom na špeciálnu právnu úpravu sankcie v prípade neodstránenia nedostatkov povinného právneho zastúpenia (§ 90 ods. 2 CSP) v podobe neprihliadania na úkony strany vykonané bez právneho zastúpenia, je vždy úlohou súdu rozlíšiť, na ktoré úkony súd už neprihliada, pričom ak neprihliada na žalobu, je potrebné konanie zastaviť. Ak konajúci súd neprihliada len na úkony strany, ktoré nemajú za následok začatie konania, pokračuje súd v spore ďalej tak, ako keby takýto úkon nebol urobený. Preto nie vždy je nevyhnutným následkom nedostatku povinného právneho zastúpenia zastavenie konania. V posudzovanej veci bola žaloba doručená súdu prvej inštancie dňa 6. októbra 2000, teda ešte za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Občiansky súdny poriadok“ alebo „OSP“), ktorý povinné právne zastúpenie v prípade sporov vyvolaných alebo súvisiacich s konkurzom neupravoval. Žalobe podanej za účinnosti OSP bolo preto potrebné priznať právne účinky začatia konania v súlade s vtedy účinným procesným predpisom (OSP). Žalobkyňa (resp. jej predchodca) v čase podania žaloby nemala povinnosť byť obligatórne právne zastúpená a uvedená povinnosť jej vznikla až účinnosťou Civilného sporového poriadku. Súd prvej inštancie preto postupoval správne, keď dôsledne rozlíšil, na ktoré úkony žalobkyne neprihliada (a to s poukazom na § 90 ods. 2 CSP a súčasne s poukazom na prechodné ustanovenie § 470 ods. 2 CSP), predmetnú žalobu prejednal a vo veci rozhodol rozsudkom dňa 22. marca 2022 (ktorým žalobu zamietol).

5. Iná situácia však nastala vo vzťahu k odvolaniu žalobkyne. V prípade neodstránenia nedostatku povinného právneho zastúpenia podľa § 90 ods. 1 CSP po výzve súdu (§ 90 ods. 2 CSP) súd neprihliada na úkony vykonané bez právneho zastúpenia (viď uznesenie NS SR sp. zn. 4Obo/8/2018 z 29. apríla 2019, publikované ako judikát R 39/2019 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2019 - ďalej aj „Zbierka rozhodnutí“). Toto procesné pravidlo je potrebné aplikovať v spojitosti s § 161 ods. 3 CSP o následkoch neodstránenia nedostatku

procesnej podmienky. Neprihliadanie na úkony sporovej strany má za následok to, že tieto úkony nevyvolávajú vo vzťahu k súdu žiadne právne účinky a súd postupuje v konaní tak, akoby strana žiaden z úkonov, na ktoré neprihliada, neuskutočnila. Opätovne podotkol, že absencia povinného právneho zastúpenia nemusí nevyhnutne viesť k zastaveniu konania podľa § 161 ods. 3 CSP. Ak súd neprihliada na úkon strany, ktorý nemá za následok začatie konania alebo niektorého jeho samostatného procesného štádia (napr. vyjadrenie k žalobe, dispozičné procesné úkony, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany a podobne), pokračuje ďalej v spore tak, akoby tento úkon nebol urobený. Za splnenia podmienok podľa § 273 alebo § 274 CSP rozhodne súd v dôsledku neprihliadania na úkon sporovej strany rozsudkom pre zmeškanie. Pre nedostatok procesnej podmienky zastaví súd konanie vždy, ak v súlade s § 90 ods. 2 CSP neprihliada na žalobu alebo odvolanie.

6. V prejednávanej veci súd prvej inštancie podaním z 11. februára 2022 (založené je v spise na č. I. 768) vyzval žalobkyňu v zmysle § 90 ods. 1 a ods. 2 CSP, aby si v lehote 10 dní od doručenia predmetnej výzvy zvolila vo veci advokáta. Súd ju zároveň poučil, že v opačnom prípade nebude na jej úkony prihliadať (§ 90 ods. 2 CSP). Výzva bola žalobkyňi doručená dňa 27. februára 2022, avšak žalobkyňa si doposiaľ na zastupovanie nezvolila advokáta. V zmysle vyššie uvedeného, súčasne za zachovania zásady *vigilantibus iura scripta sunt*, odvolací súd dospel k záveru, že nedostatok procesnej podmienky v prejednávanej veci spočíva v nemožnosti odvolacieho súdu konať a rozhodnúť o odvolaní žalobkyne, ktoré bolo podané v spore vyvolanom a súvisiacom s konkurzom, keď na úkony žalobkyne - ako nezastúpenej strany sporu - sa nemôže podľa § 90 ods. 2 CSP prihliadať, z dôvodu ktorého odvolací súd zastavil konanie o odvolaní žalobkyne podľa § 161 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 CSP.

7. O odvolaní žalovanej v 1. rade proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd rozhodol tak, že ho podľa § 386 písm. b) CSP odmietol, pretože bolo podané neoprávnenou osobou, keďže žalovaná v 1. rade bola stranou, ktorá v spore uspela v celom rozsahu. Oprávnenie podať odvolanie prislúcha iba tej strane sporu, v ktorej neprospech bolo vo veci rozhodnuté. V danom prípade preto oprávnenou na podanie odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie bola iba žalobkyňa, v ktorej neprospech znie rozhodnutie súdu prvej inštancie.

8. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 256 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP a zásady procesného zavinenia v spore.

9. Proti výroku I. uznesenia odvolacieho súdu, ktorým bolo zastavené konanie o odvolaní žalobkyne, podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) prostredníctvom právneho zástupcu dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP s návrhom, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) zrušil rozsudok (správne má byť uvedené uznesenie - pozn. dovolacieho súdu) odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, eventuálne aby zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie. Zároveň si uplatnila náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %. Podľa § 444 ods. 2 CSP žalobkyňa tiež navrhla, aby z dôvodov hodných osobitného zreteľa dovolací súd odložil právoplatnosť rozsudku súdu prvej inštancie.

10. Dovolateľka prípustnosť svojho dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP tvrdiac, že odvolací súd jej svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Poukázala na uznesenie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia NS SR sp. zn. 1VObo/2/2020 z 27. apríla 2021, ktorý v bode 38. uviedol, že povinnou náležitosťou dovolania v prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 432 CSP nie je uvedenie toho, v čom dovolateľ vidí prípustnosť podaného dovolania (vrátane označenia rozhodnutí dovolacieho súdu riešiacich konkrétnu právnu otázku) a tiež, že dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je viazaný dovolateľom označeným dôvodom prípustnosti dovolania a rozhodnutiami NS SR, ktoré v dovolaní označil dovolateľ. Ďalej poukázala na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Obo/8/2018 z 29. apríla 2019 (publikované v Zbierke rozhodnutí pod R 39/2019), v ktorom odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie postupoval nesprávne, keď na žalobu s poukazom na § 90 ods. 2 CSP neprihliadal (táto bola podaná za účinnosti OSP) a konanie zastavil, čím porušil právo žalobcu na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP. Z tohto dôvodu odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu

prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Napokon poukázala aj na uznesenie NS SR sp. zn. 4Obdo/97/2018 z 15. novembra 2019 (publikované v Zbierke rozhodnutí pod R 51/2020), z ktorého vyplýva, že k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP dochádza postupom odvolacieho súdu, ktorý sa odmietne zaoberať meritom veci tým, že odmietne odvolanie alebo zastaví odvolacie konanie, hoci na to neboli splnené zákonné predpoklady.

11. Podľa názoru dovolateľky odvolací súd zastavil odvolacie konanie, hoci na to neboli splnené zákonné predpoklady, keďže vo svojom rozhodnutí nesprávne interpretoval ustanovenie § 90 ods. 2 CSP. Pri správnej aplikácii ustanovenia § 90 ods. 2 CSP súd neprihliada na tie procesné úkony strany sporu, ktoré [ak nejde o výnimky uvedené v § 90 ods. 1 písm. a), písm. b) alebo písm. c) CSP] uskutočnila priamo strana sporu, teda také, ktoré za stranu sporu neuskutočnil advokát. Uvedené znamená, že ak podá strana nezastúpená advokátom žalobu v spore uvedenom v ustanovení § 90 ods. 1 CSP a napriek výzve súdu si v primeranej lehote nezvolí advokáta, je na mieste zastavenie konania s poukazom na znenie ustanovenia § 161 ods. 3 CSP. Rovnako tak platí, že ak sa v konaní vyjadrí žalovaný nezastúpený advokátom, ktorý si ani v dodatočnej lehote určenej súdom nezvolí advokáta, má sa za to, že je v spore nečinný a že sa nevyjadril. V odvolacom konaní sa postupuje obdobne v prípade, ak odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podala strana sporu, ktorá nie je zastúpená advokátom. V takom prípade sú splnené podmienky pre zastavenie odvolacieho konania s poukazom na znenie ustanovenia § 90 ods. 2 v spojení s § 161 ods. 3 CSP. Ak však počas konania nastane situácia, že pôvodne advokátom zastúpená strana sporu v ďalšom priebehu konania nebude zastúpená, napr. z dôvodu vypovedania splnomocnenia advokátom alebo z dôvodu odvolania splnomocnenia stranou, tak podľa § 90 ods. 2 CSP sa správne nemá prihliadať výlučne na tie úkony strany, ktoré uskutočnila po tom, ako už nebola splnená podmienka zastúpenia. Na tie úkony, ktoré uskutočnila strana sporu v čase, keď bola riadne zastúpená, je súd povinný prihliadať a pri svojom rozhodovaní z nich vychádzať.

12. Dovolaiteľka ďalej uviedla, že v posudzovanom prípade bola žaloba podaná dňa 28. septembra 2000, teda ešte za účinnosti OSP. Súd prvej inštancie jej dňa 11. februára 2022 zasielal výzvu do elektronickej schránky (nie poštou) s tým, že ju poučil, že si má zvoliť advokáta a ak si v lehote 10 dní od doručenia výzvy advokáta nezvolí, na jej úkony sa neprihliada. Túto výzvu si ona neprevzala vzhľadom na to, že výzva bola doručená do elektronickej schránky obchodnej spoločnosti, v ktorej je konateľkou a spoločníčkou. Teda, výzva súdu prvej inštancie z 11. februára 2022 na ustanovenie si právneho zástupcu jej nebola doručená do dnešného dňa. Výzva jej nebola doručená ani na adresu jej trvalého pobytu, hoci sa zdržiavala doma z dôvodu ochorenia COVID-19 jej a jej dcéry, čo súdu aj oznámila. Nie je jej zrejmé, prečo súd prvej inštancie v konaní pokračoval a rozhodol rozsudkom a konanie nezastavil tak, ako odvolací súd. Po podaní odvolania už nebola vyzvaná súdom na zvolenie si obhaju (správne advokáta - pozn. dovolacieho súdu) tak, ako to má na zreteli § 90 CSP, pričom odvolací súd v rozhodnutí konštatoval, že prihliadol na výzvu súdu prvej inštancie z 11. februára 2022. Súd prvej inštancie nesprávne postupoval, ak jej výzvu na odstránenie nedostatku zasielal do schránky jej obchodnej spoločnosti a výzvu nedoručoval poštou na adresu jej trvalého bydliska, prípadne na adresu N. XXX, X. M.. Ak by bol súd doručoval túto zásielku poštou, tam konajúce pracovníčky by zrejme boli uvedenú zásielku prevzali a doručili by ju konateľke spoločnosti, žalobkyni. Nezanedbateľnou skutočnosťou je samotný fakt, že vo februári 2022 - ku dňu doručovania výzvy platila ešte vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej aj „MS SR“) č. 24/2021 Z. z. s príslušnými opatreniami predsedov súdov o opatreniach v súvislosti s COVID-om 19 s tým, že lehoty na vykonanie úkonov v jednotlivých súdnych sporoch stanovených súdmi sa predlžujú. Navyše bol vyhlásený núdzový stav podľa čl. 5 ods. 4 ústavného zákona č. 227/2002 Zb., ktorý skončil až dňa 23. februára 2022. Nie je jej tiež zrejmé, prečo súd prvej inštancie o podanej žalobe z roku 2000 rozhodoval podľa ustanovení platných s účinnosťou od 1. júla 2016 a prečo konanie nezastavil, ale rozhodol rozsudkom vo veci samej. NS SR pri rozhodovaní o odvolaní nepostupoval podľa § 90 CSP a nevyzval žalobkyňu na odstránenie procesných väd v súvislosti so zvolením si advokáta v spore vyvolanom konkurzom. Súd obidvoch inštancií tak nesprávne posúdili otázku doručenia výzvy žalobkyni. V danom prípade sa fyzickej osobe - žalobkyni nemala výzva doručovať do elektronickej schránky právnickej osoby, pretože sa mala doručovať na adresu trvalého pobytu. Keďže výzva súdu prvej inštancie z 11. februára 2022 jej nebola doručená do osobnej elektronickej poštovej schránky a ani na jej adresu trvalého pobytu, súdy jej

znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. K dovolaniu žalobkyne sa vyjadrila žalovaná v 1. rade (č. 1. spisu 977 - 978), ktorá uviedla, že sa plne stotožňuje s dovolaním. Súd prvej inštancie nedopatrením doručil písomnosť adresátovi do schránky, ktorá nie je schránkou fyzickej osoby a takýto postup súdu znamená závažnú procesnú chybu, ktorá v žiadnom prípade nemôže mať za následok fikciu doručenia. Tým, že odvolací súd postup súdu prvej inštancie akceptoval, dopustil sa závažného procesného pochybenia, ktoré musí mať za následok zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu. Ustálená súdna prax vyžaduje doručovanie rozhodnutí súdov advokátom do elektronickej schránky a fyzickým osobám poštovým doručovateľom alebo do schránky fyzickej osoby.

14. Žalovaná v 2. rade sa k dovolaniu nevyjadrila.

15. Žalovaný v 3. rade vo vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne zamietol a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania. Zároveň žiadal, aby si súd overil, či žalobkyňa je vôbec konkurznou veriteľkou v konkurznom konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 2K/249/98, ktorou sa mohla stať len postupom podľa § 7 ods. 4 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZKV“).

16. Žalovaná v 4. rade vo vyjadrení k dovolaniu navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne zamietol. V celom rozsahu sa stotožnila so závermi odvolacieho súdu, ktorý svoje rozhodnutie vo vzťahu k odvolaniu žalobkyne dostatočne odôvodnil. Argumenty žalobkyne v dovolaní sú účelové.

17. Z úradného záznamu súdu prvej inštancie (založený je v spise na č. 1. 985) vyplýva, že podľa oznámenia Slovenskej advokátskej komory (ďalej aj „SAK“) JUDr. Augustín Tomáš ku dňu 31. decembra 2024 ukončil činnosť advokáta. S poukazom na uvedené dovolací súd konštatuje, že žalovaný v 3. rade nie je toho času v dovolacom konaní právne zastúpený advokátom JUDr. Augustínom Tomášom, avšak na jeho skôr podané vyjadrenie sa prihliada.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v dovolacom konaní v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP a contrario) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je procesne prípustné.

19. Podľa ustanovenia § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

20. V posudzovanom prípade dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Túto tzv. vadu zmätočnosti dovolateľka videla v tom, že odvolací súd zastavil konanie o jej odvolaní podľa § 161 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 CSP. Išlo o procesný dôsledok „neprihliadania“ na jej odvolanie v zmysle § 90 ods. 2 CSP, keďže žalobkyňa nereagovala na výzvu súdu prvej inštancie, aby si na zastupovanie v spore, v ktorom sa podľa § 90 ods. 1 CSP vyžaduje obligatórne zastúpenie strany advokátom, zvolila advokáta. Zo spisu dovolací súd zistil, že súd prvej inštancie výzvou z 11. februára 2022 (nachádza sa v spise na č. 1. 768) vyzval tie strany sporu, ktoré neboli zastúpené advokátom a samy nemali vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (okrem žalobkyne sa to týkalo aj žalovaných v 2. a 3. rade), aby si v lehote 10 dní od doručenia tejto výzvy zvolili advokáta, alebo aby v rovnakej lehote oznámili a preukázali existenciu výnimky v zmysle § 90 ods. 1 písm. a)

alebo písm. b) CSP, pre ktorú zastúpenie advokátom vo veci nie je povinné. Výzva súdu prvej inštancie obsahovala tiež citáciu ustanovení § 90 ods. 1 a ods. 2 CSP a výslovné poučenie o tom, že v opačnom prípade (teda, ak neurobia to, na čo boli vyzvaní), súd nebude na ich úkony vo veci prihliadať.

21. K výzve súdu prvej inštancie z 11. februára 2022 je pripojená elektronická doručenka, z ktorej vyplýva, že predmetná výzva bola žalobkyni doručovaná do jej „súkromnej“ elektronickej schránky, teda takej, ktorá jej bola zriadená ako fyzickej osobe (občanovi Slovenskej republiky). Svedčí o tom údaj na elektronickej doručenke, kde v časti prijímateľ je uvedený identifikátor osoby v podobe „rodné číslo v spojení s menom a priezviskom“, t. j. v zmysle § 3 písm. n) bodu 1 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 305/2013 Z. z.“). Ak by sa doručovalo do elektronickej schránky obchodnej spoločnosti (právnickej osoby), identifikátor osoby prijímateľa by mal podobu identifikačného čísla organizácie, t. j. v zmysle § 3 písm. n) bodu 3 zákona č. 305/2013 Z. z. Žiadna taká doručenka nie je súčasťou spisu. V čase doručovania výzvy z 11. februára 2022 bola žalobkyňa spoločníčkou a zároveň konateľkou v dvoch obchodných spoločnostiach: FOOD UNION, s.r.o., IČO: 48 266 833 a K.K.V. - UNION, s.r.o., IČO: 36 242 730. Žiadny dôkaz o doručovaní výzvy z 11. februára 2022 týmto obchodným spoločnostiam sa v spise nenachádza a nepredložila ho ani samotná dovoľateľka. Tiež možno poukázať na to, že rovnakým spôsobom ako výzva z 11. februára 2022 bola žalobkyni doručovaná aj výzva z 27. augusta 2019 (č. l. spisu 737), na ktorú žalobkyňa odpovedala podaním z 11. septembra 2019, ktoré bolo odoslané z rovnakej elektronickej schránky (č. l. spisu 741 a nasl.) a tiež rovnakým spôsobom boli žalobkyni doručované následné predvolania na pojednávania súdu prvej inštancie (a oznámenia o zrušení termínu pojednávania), pričom žalobkyňa žiadne problémy s doručovaním súdu nikdy nehlásila (viď doručenky na č. l. spisu 740, 746, 754, 755a, 762 a 770). Zo spisu tiež vyplýva, že sama žalobkyňa túto elektronickú schránku používala na komunikáciu so súdom prvej inštancie, dôkazom čoho sú jej podania z 15. novembra 2021 a z 21. marca 2022, ktorými žiadala ospravedlniť svoju neúčast' na pojednávaniach dňa 18. novembra 2021 a dňa 22. marca 2022 (nachádzajú sa v spise na č. l. 761 a č. l. 778). A napokon aj rozsudok súdu prvej inštancie z 22. marca 2022 bol žalobkyni doručený do rovnakej elektronickej schránky (viď doručenka v spise na č. l. 856), pričom žalobkyňa vo svojom odvolaní (č. l. spisu 858 a nasl.) neuplatnila žiadne námietky vo vzťahu k spôsobu doručovania súdom prvej inštancie. Žalobkyňa nepodala ani návrh na určenie, že elektronické doručenie výzvy z 11. februára 2022 je neúčinné podľa § 33 zákona č. 305/2013 Z. z., resp. žiadna taká skutočnosť zo spisu nevyplyva.

22. Podľa § 30 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z. z. elektronickou doručenkou sa rozumie elektronický dokument obsahujúci údaj o dni, hodine, minúte a sekunde elektronického doručenia, identifikátor osoby prijímateľa, identifikátor osoby odosielateľa a identifikáciu elektronickej úradnej správy a elektronických dokumentov, ktoré sa elektronicke doručujú; identifikácia elektronickej úradnej správy a elektronických dokumentov musí zabezpečiť vytvorenie logickej väzby na túto správu a dokumenty, ktoré obsahuje.

23. Podľa § 30 ods. 2 vyššie citovaného zákona, ak adresátom nie je orgán verejnej moci, elektronickú doručenku vytvára automatizovaným spôsobom modul elektronického doručovania a správca modulu elektronických schránok prostredníctvom modulu elektronických schránok zabezpečuje, aby ju mal prijímateľ pri preberaní doručovaného elektronického dokumentu vždy pred jeho sprístupnením k dispozícii a bol povinný ju potvrdiť. Podľa § 30 ods. 3 vyššie citovaného zákona prijímateľ potvrdzuje elektronickú doručenku prostredníctvom funkcie určenej na tento účel.

24. Podľa § 30 ods. 4 vyššie citovaného zákona elektronická doručenka sa zasiela do elektronickej schránky odosielateľa príslušnej elektronickej úradnej správy, ktorej doručenie elektronická doručenka potvrdzuje, a to aj, ak táto elektronická schránka nie je aktivovaná; to neplatí, ak odosielateľ nie je známy alebo, ak nemá zriadenú elektronickú schránku.

25. Podľa § 30 ods. 5 vyššie citovaného zákona údaje uvedené v elektronickej doručenke, ktorá bola potvrdená podľa odseku 3 sa považujú za pravdivé, kým nie je preukázaný opak.

26. Podľa § 30 ods. 6 vyššie citovaného zákona elektronická doručka sa vytvára a potvrdzuje pri každom elektronickom doručení, pričom, ak nejde o doručenie do vlastných rúk, vytvára a potvrdzuje sa podľa odseku 2 automatizovane, keď nastane moment doručenia podľa § 32 ods. 5.

27. Podľa § 32 ods. 1 vyššie citovaného zákona uložením elektronickej úradnej správy sa rozumie okamih, odkedy je elektronická úradná správa objektívne dostupná prijímateľovi v elektronickej schránke adresáta.

28. Podľa § 32 ods. 2 vyššie citovaného zákona úložnou lehotou na účely tohto zákona je lehota, počas ktorej je uložená elektronická úradná správa považovaná za nedoručenú. Úložná lehota je 15 dní odo dňa nasledujúceho po dni uloženia elektronickej úradnej správy, ak osobitný predpis neustanovuje inú lehotu.

29. Podľa § 32 ods. 4 vyššie citovaného zákona, ak sa elektronicke doručuje do vlastných rúk, prijímateľ je povinný potvrdiť doručenie elektronickej úradnej správy formou elektronickej doručky; potvrdenie doručenia je podmienkou sprístupnenia obsahu elektronickej úradnej správy prijímateľovi v jeho elektronickej schránke. Elektronická úradná správa sa sprístupní v momente potvrdenia doručenia.

30. Podľa § 32 ods. 5 písm. b), bod 1. vyššie citovaného zákona elektronická úradná správa vrátane všetkých elektronických dokumentov sa považuje za doručenu, ak je adresátom b) iná osoba ako orgán verejnej moci, a ak sa 1. doručuje do vlastných rúk, momentom uvedeným na elektronickej doručke alebo márnym uplynutím úložnej lehoty podľa toho, ktorá skutočnosť nastane skôr, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvedel.

31. Podľa názoru dovolacieho súdu z obsahu spisu nevyplýva dovolateľkou namietaný nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, spočívajúci v nedoručení výzvy podľa § 90 ods. 2 CSP žalobkyni, resp. spočívajúci v jej nesprávnom doručení do elektronickej schránky obchodnej spoločnosti, v ktorej je žalobkyňa konateľkou a spoločníčkou (toto svoje tvrdenie žalobkyňa ničím ani nepreukázala).

32. Z obsahu spisu vyplýva, že výzva súdu prvej inštancie z 11. februára 2022 bola žalobkyni doručovaná v režime „do vlastných rúk“ s fikciou doručenia, o čom svedčí údaj na doručke a spôsobe doručenia: Úradný list - fikcia - úradná zásielka. K doručeniu výzvy došlo na základe fikcie upravenej v ustanovení § 32 ods. 5 písm. b) bodu 1. zákona č. 305/2013 Z. z., t. j. márnym uplynutím úložnej lehoty. V takom prípade účinky doručenia nastávajú bez ohľadu na to, či adresát elektronickej úradnej správy o tom vedel alebo nie.

33. Dovolací súd nezistil žiadne pochybenie ani v procesnom postupe odvolacieho súdu, ktorý skúmal splnenie procesných podmienok odvolacieho konania. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa nachádza najmä v odsekoch 19 až 22, v ktorých odvolací súd podrobne a zrozumiteľne odôvodnil svoj procesný postup pri zastavení konania o odvolaní žalobkyne v spore vyvolanom konkurzom z dôvodu, že žalobkyňa si v lehote 10 dní od doručenia výzvy súdu prvej inštancie z 11. februára 2022 nezvolila na svoje zastupovanie v spore advokáta, pričom si ho nezvolila ani neskôr, t. j. najneskôr v čase podania odvolania. Odvolací súd tak rozhodol v súlade s uznesením NS SR sp. zn. 4Obo/8/2018 z 29. apríla 2019 (R 39/2019). V posudzovanom prípade, ako aj v prípade riešenom dovolacím súdom pod sp. zn. 4Obo/8/2018 (kde v oboch prípadoch išlo o spory vyvolané konkurzom), bola žaloba (ktorá je úkonom vo veci samej) podaná ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Keďže OSP nevyžadoval obligatórne právne zastúpenie v sporoch vyvolaných alebo súvisiacich s konkurzom, s prihliadnutím na prechodné ustanovenie § 470 ods. 2 CSP bolo potrebné žalobe priznať právne účinky začatia konania v súlade s vtedy účinným procesným predpisom (OSP). Povinnosť právneho zastúpenia vznikla až účinnosťou (1. júla 2016) nového procesného kódexu (CSP), ktorý v prechodnom ustanovení § 470 ods. 1 upravuje pravidlo okamžitej aplikability nových procesnoprávných ustanovení aj na konania začaté pred nadobudnutím jeho účinnosti. V dôsledku uvedeného bolo potrebné ustanovenia § 90 CSP od 1. júla 2016 aplikovať aj na posudzovaný prípad tak, ako to správne uviedol a vysvetlil odvolací súd v odseku 19. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Vo veci sp. zn. 4Obo/8/2018 súd prvej inštancie postupoval nesprávne, keď na žalobu podanú ešte za účinnosti OSP neprihliadol (s poukazom na § 90

ods. 2 CSP) a konanie zastavil. Uvedenému korešponduje aj druhá a tretia právna veta judikátu R 39/2019, podľa ktorých ak súd neprihliada na žalobu, konanie je potrebné zastaviť. Ak však žalobca podal žalobu za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku a povinnosť právneho zastúpenia mu vznikla účinnosťou Civilného sporového poriadku, zastavenie konania je v rozpore s prechodným ustanovením § 470 ods. 2 CSP. Z odôvodnenia judikátu R 39/2019 tiež jednoznačne vyplýva, že sa jednalo o zastavenie konania súdom prvej inštancie, a nie odvolacím súdom. V posudzovanom prípade odvolací súd vo vyššie uvedených odsekoch svojho odôvodnenia - podľa názoru dovolacieho súdu - zrozumiteľne vysvetlil rozdiel medzi úkonmi vo veci samej (akými sú napr. žaloba, odvolanie, dovolanie) a procesnými úkonmi (akými sú napr. predvolanie na pojednávanie súdu, stanovisko strany k vyjadreniu protistrany a podobne) a vysvetlil tiež, kedy sa neprihliada na úkony, ktoré za stranu sporu neuskutočnil obligatórne vyžadovaný advokát, pričom účinok sa líši práve v závislosti od toho, či ide o úkon vo veci samej alebo o procesný úkon. V posudzovanom prípade súdy oboch inštancií postupovali procesne správne a v súlade s judikátom R 39/2019, keďže súd prvej inštancie prihliadol na žalobu podanú ešte za účinnosti OSP, konanie vo veci nezastavil, ale vo veci pojednával a rozhodol o žalobe formou rozsudku (k pochybeniu by bolo došlo len v tom prípade, ak by na túto žalobu neprihliadol a konanie by zastavil z dôvodu nedostatku povinného právneho zastúpenia žalobkyne). Keďže odvolanie je tiež úkonom vo veci samej a toto nesporne podala v spore vyvolanom konkurzom žalobkyňa v čase, kedy (s účinnosťou od 1. júla 2016) sa v takomto spore vyžadovalo obligatórne právne zastúpenie, pričom žalobkyňa napriek doručenej výzve zo strany súdu prvej inštancie z 11. februára 2022 si nezvolila advokáta (ktorý mal za ňu podať odvolanie), odvolací súd správne konštatoval nedostatok procesnej podmienky (absencia obligátorného právneho zastúpenia advokátom pri podaní odvolania), v dôsledku čoho konanie o odvolaní žalobkyne (správne) zastavil podľa § 161 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 CSP.

34. Poukaz dovolateľky na rozhodnutie veľkého senátu sp. zn. 1VOBdo/2/2020 z 27. apríla 2021 a rozhodnutie sp. zn. 4OBdo/97/2018 z 15. novembra 2019 (R 51/2020) nie je opodstatnený, pretože sa v nich riešili skutkovo a právne odlišné prípady. Dovolaciemu súdu nie je zrejmé, ako dovolacia vec sp. zn. 1VOBdo/2/2020 súvisí po skutkovej a právnej stránke s predmetom sporu. V prípade, na ktorý sa vzťahoval judikát R 51/2020, sa jednalo o inú situáciu ako v posudzovanom prípade, keď odvolací súd neprihliadol na odvolanie žalobcu vykonané advokátom a zodpovedajúce povinnému právnenému zastúpeniu podľa § 90 ods. 1 CSP, vzhľadom na to, že v neskoršom štádiu odvolacieho konania nebol podľa názoru odvolacieho súdu žalobca riadne zastúpený a v dôsledku toho zastavil odvolacie konanie bez splnenia zákonných podmienok pre vydanie takéhoto rozhodnutia, čím došlo k vade znátočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. V danom prípade odvolanie nebolo podané advokátom, ale žalobkyňou, pričom výzva súdu prvej inštancie z 11. februára 2022 bola žalobkyňi doručená do vlastných rúk s fikciou doručenia v zmysle § 32 ods. 5 písm. b) bodu 1. zákona č. 305/2013 Z. z. tak, ako je vyššie konštatované, t. j. účinky doručenia výzvy nastali bez ohľadu na to, či sa adresát elektronickej úradnej správy o tom dozvedel alebo nedozvedel. Podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľka relevantným spôsobom nespochybnila účinnosť doručenia výzvy súdu prvej inštancie z 11. februára 2022, ktorou ju súd prvej inštancie vyzval, aby si na zastupovanie v konaní zvolila advokáta, alebo aby preukázala existenciu výnimky podľa § 90 ods. 1 písm. a) alebo písm. b) CSP.

35. Za nedôvodnú považoval odvolací súd aj námietku dovolateľky, že v čase doručovania výzvy (február 2022) platila vyhláška MS SR č. 24/2021 Z. z., podľa ktorej sa v jednotlivých súdnych sporoch predlžovali lehoty na vykonanie úkonov stanovených súdmi, a to s poukazom na to, že citovaná vyhláška žiadne predlžovanie súdnych lehôt neupravovala. Neplynutie lehôt upravoval zákon č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii. Lehoty určené súdom na vykonanie procesného úkonu v konaní pred súdom v zmysle citovaného zákona neplynuli od 27. marca 2020 do 30. apríla 2020 a tiež od 19. januára 2021 do 28. februára 2021, pričom vo februári 2022 (v čase doručovania výzvy súdom prvej inštancie) neplatila žiadna taká právna úprava, ktorej sa dovoľávala žalobkyňa. Bez právnej relevancie vo vzťahu k doručovaniu výzvy (prípadne aj iných súdnych písomností) súdu prvej inštancie je aj argument o vyhlásení núdzového stavu podľa čl. 5 ods. 4 ústavného zákona č. 227/2002 Zb., keďže tento nemal žiadny dopad na doručovanie súdnych písomností.

36. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že v posudzovanom prípade nezistil žiadnu tzv. vadu zmätočnosti (závažné procesné pochybenie odvolacieho súdu, prípadne súdu prvej inštancie), spočívajúcu v tom, že práve odvolací súd (prípadne súd prvej inštancie) svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil dovolateľke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že tým došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd preto dovolanie žalobkyne odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP.

37. V dovolacom konaní úspešným žalovaným v 1. až 4. rade vznikol voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

38. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 5 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.